

1. මූල්‍ය ප්‍රකාශන

1.1 තත්වවාගණනය කළ මතය

මගනැගුම උපදේශන හා ව්‍යාපෘති කළමනාකරණ සේවා (පුද්ගලික) සමාගමේ (“සමාගම”) 2024 දෙසැම්බර් 31 දිනට මූල්‍ය තත්ව ප්‍රකාශනය සහ එදිනෙන් අවසන් වර්ෂය සඳහා වූ විස්තීරණ ආදායම් ප්‍රකාශනය, හිමිකම් වෙනස්වීමේ ප්‍රකාශනය සහ එදිනෙන් අවසන් වර්ෂය සඳහා මුදල් ප්‍රවාහ ප්‍රකාශනය සහ ප්‍රමාණාත්මක ගිණුම්කරණ ප්‍රතිපත්තිවලට අදාළ තොරතුරුද ඇතුළත් මූල්‍ය ප්‍රකාශනවලට අදාළ සටහන් වලින් සමන්විත 2024 දෙසැම්බර් 31 දිනෙන් අවසන් වර්ෂය සඳහා වූ මූල්‍ය ප්‍රකාශන, ශ්‍රී ලංකා ප්‍රජාතාන්ත්‍රික සමාජවාදී ජනරජයේ ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාවේ 154(1) ව්‍යවස්ථාව සමඟ සංයෝජිතව කියවිය යුතු 2018 අංක 19 දරන ජාතික විගණන පනතේ විධිවිධාන ප්‍රකාරව මාගේ විධානය යටතේ විගණනය කරන ලදී. පාර්ලිමේන්තුව වෙත ඉදිරිපත් කළ යුතු යැයි මා අදහස් කරන මාගේ අදහස් දැක්වීම් හා නිරීක්ෂණයන් මෙම වාර්තාවේ දැක්වේ.

මෙම වාර්තාවේ 1.5 ඡේදයේ දක්වා ඇති කරුණුවලින් වන බලපෑම හැර, සමාගමේ මූල්‍ය ප්‍රකාශන තුළින් 2024 දෙසැම්බර් 31 දිනට මූල්‍ය තත්වය සහ එදිනෙන් අවසන් වර්ෂය සඳහා එහි මූල්‍ය කාර්යසාධනය හා මුදල් ප්‍රවාහ සත්‍ය හා සාධාරණ ලෙස දැක්වෙන අයුරින් ශ්‍රී ලංකා ගිණුම්කරණ ප්‍රමිතිවලට අනුකූලව මූල්‍ය ප්‍රකාශන පිළියෙල කර ඇති බව මා දරන්නා වූ මතය වේ.

1.2 තත්වවාගණනය කළ මතය සඳහා පදනම

මෙම වාර්තාවේ 1.5 ඡේදයේ දක්වා ඇති කරුණු මත පදනම්ව මාගේ මතය තත්වවාගණනය කරනු ලැබේ.

ශ්‍රී ලංකා විගණන ප්‍රමිතිවලට (ශ්‍රී.ලං.වි.ප්‍ර.) අනුකූලව මා විගණනය සිදු කරන ලදී. මෙම විගණන ප්‍රමිති යටතේ වූ මාගේ වගකීම, මෙම වාර්තාවේ මූල්‍ය ප්‍රකාශන විගණනය සම්බන්ධයෙන් විගණකගේ වගකීම යන කොටසේ තවදුරටත් විස්තර කර ඇත. මාගේ තත්වවාගණනය කළ මතය සඳහා පදනමක් සැපයීම උදෙසා මා විසින් ලබාගෙන ඇති විගණන සාක්ෂි ප්‍රමාණවත් සහ උචිත බව මාගේ විශ්වාසයයි.

1.3 මූල්‍ය ප්‍රකාශන සම්බන්ධයෙන් කළමනාකරණයේ සහ ඊට සම්බන්ධ පාලනය කරන පාර්ශවයන්ගේ වගකීම

මෙම මූල්‍ය ප්‍රකාශන ශ්‍රී ලංකා ගිණුම්කරණ ප්‍රමිතිවලට අනුකූලව පිළියෙල කිරීම හා සාධාරණ ලෙස ඉදිරිපත් කිරීම සහ වංචා හෝ වැරදි හේතුවෙන් ඇතිවිය හැකි ප්‍රමාණාත්මක සාවද්‍ය ප්‍රකාශනයන්ගෙන් තොරව මූල්‍ය ප්‍රකාශන පිළියෙල කිරීමට හැකිවනු පිණිස අවශ්‍ය වන අභ්‍යන්තර පාලනයන් තීරණය කිරීම කළමනාකරණයේ වගකීම වේ.

මූල්‍ය ප්‍රකාශන පිළියෙල කිරීමේදී, සමාගම අඛණ්ඩව පවත්වාගෙන යාමේ හැකියාව තීරණය කිරීම කළමනාකරණයේ වගකීමක් වන අතර, කළමනාකාරිත්වය සමාගම ඇවර කිරීමට අදහස් කරන්නේ නම් හෝ වෙනත් විකල්පයක් නොමැති විටදී මෙහෙයුම් නැවැත්වීමට කටයුතු කරන්නේ නම් හැර අඛණ්ඩ පැවැත්මේ පදනම මත ගිණුම් තැබීම හා සමාගමේ අඛණ්ඩ පැවැත්මට අදාළ කරුණු අනාවරණය කිරීමද කළමනාකරණයේ වගකීමකි.

සමාගමේ මූල්‍ය වාර්තාකරණ ක්‍රියාවලිය සම්බන්ධව පරීක්ෂා කිරීමේ වගකීම, සම්බන්ධ පාර්ශව විසින් දරනු ලබයි.

2018 අංක 19 දරන ජාතික විගණන පනතේ 16(1) උප වගන්තිය ප්‍රකාරව, සමාගමේ වාර්ෂික සහ කාලීන මූල්‍ය ප්‍රකාශන පිළියෙල කිරීමට හැකිවන පරිදි ස්වකීය ආදායම්, වියදම්, වත්කම් හා බැරකම් පිළිබඳ නිසි පරිදි පොත්පත් හා වාර්තා පවත්වාගෙන යා යුතුය.

1.4 මූල්‍ය ප්‍රකාශන විගණනය සම්බන්ධයෙන් විගණකගේ වගකීම

සමස්තයක් ලෙස මූල්‍ය ප්‍රකාශන, වංචා සහ වැරදි නිසා ඇතිවන ප්‍රමාණාත්මක සාවද්‍ය ප්‍රකාශනයන්ගෙන් තොර බවට සාධාරණ තහවුරුවක් ලබාදීම සහ මාගේ මතය ඇතුළත් විගණන වාර්තාව නිකුත් කිරීම මාගේ අරමුණ වේ. සාධාරණ සහතිකවීම උසස් මට්ටමේ සහතිකවීමක් වන නමුත්, ශ්‍රී ලංකා විගණන ප්‍රමිති ප්‍රකාරව විගණනය සිදු කිරීමේදී එය සෑමවිටම ප්‍රමාණාත්මක සාවද්‍ය ප්‍රකාශනයන් අනාවරණය කරගන්නා බවට වන තහවුරු කිරීමක් නොවනු ඇත. වංචා සහ වැරදි තනි හෝ සාමූහික ලෙස බලපෑම නිසා ප්‍රමාණාත්මක සාවද්‍ය ප්‍රකාශනයන් ඇතිවිය හැකි අතර, එහි ප්‍රමාණාත්මක භාවය මෙම මූල්‍ය ප්‍රකාශන පදනම් කරගනිමින් පරිශීලකයන් විසින් ගනු ලබන ආර්ථික තීරණ කෙරෙහි වන බලපෑම මත රඳා පවතී.

ශ්‍රී ලංකා විගණන ප්‍රමිති ප්‍රකාරව විගණනයේ කොටසක් ලෙස මා විසින් විගණනයේදී වෘත්තීය විනිශ්චය සහ වෘත්තීය සැකමුසුබවින් යුතුව ක්‍රියා කරන ලදී. මා විසින් තවදුරටත්,

- ප්‍රකාශ කරන ලද විගණන මතයට පදනමක් සපයා ගැනීමේදී වංචා හෝ වැරදි හේතුවෙන් මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල ඇති විය හැකි ප්‍රමාණාත්මක සාවද්‍ය ප්‍රකාශනයන් ඇතිවීමේ අවදානම් හඳුනාගැනීම හා තක්සේරු කිරීම සඳහා අවස්ථාවෝචිතව උචිත විගණන පරිපාටි සැලසුම් කර ක්‍රියාත්මක කරන ලදී. වරදවා දැක්වීම හේතුවෙන් සිදුවන ප්‍රමාණාත්මක සාවද්‍ය ප්‍රකාශනයන්ගෙන් සිදුවන බලපෑමට වඩා වංචාවකින් සිදුවන්නා වූ බලපෑම ප්‍රබල වන්නේ ඒවා දුස්සන්ධානයෙන්, ව්‍යාජ ලේඛන සැකසීමෙන්, වෙනනාන්විත මහභරීමෙන්, වරදවා දැක්වීමෙන් හෝ අභ්‍යන්තර පාලනයන් මඟ හැරීමෙන් වැනි හේතු නිසා වන බැවිනි.
- අභ්‍යන්තර පාලනයේ සඵලදායීත්වය පිළිබඳව මතයක් ප්‍රකාශ කිරීමේ අදහසින් නොවුවද, අවස්ථාවෝචිතව උචිත විගණන පරිපාටි සැලසුම් කිරීම පිණිස අභ්‍යන්තර පාලනය පිළිබඳව අවබෝධයක් ලබාගන්නා ලදී.
- භාවිතා කරන ලද ගිණුම්කරණ ප්‍රතිපත්තිවල උචිතභාවය, ගිණුම්කරණ ඇස්තමේන්තුවල සාධාරණත්වය සහ කළමනාකරණය විසින් කරන ලද සම්බන්ධිත හෙළිදරව් කිරීම් අගයන ලදී.
- සිද්ධීන් හෝ තත්ත්වයන් හේතුවෙන් සමාගමේ අඛණ්ඩ පැවැත්ම පිළිබඳ ප්‍රමාණාත්මක අවිනිශ්චිතතාවයක් තිබේද යන්න සම්බන්ධයෙන් ලබාගත් විගණන සාක්ෂි මත පදනම්ව ගිණුම්කරණය සඳහා ආයතනයේ අඛණ්ඩ පැවැත්ම පිළිබඳ පදනම යොදා ගැනීමේ අදාලත්වය තීරණය කරන ලදී. ප්‍රමාණවත් අවිනිශ්චිතතාවයක් ඇති බවට මා නිගමනය කරන්නේ නම් මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල ඒ සම්බන්ධයෙන් වූ හෙළිදරව්කිරීම් වලට මාගේ විගණන වාර්තාවේ අවධානය යොමු කළ යුතු අතර, එම හෙළිදරව්කිරීම් ප්‍රමාණවත් නොවන්නේ නම් මාගේ මතය විකර්ණය කළ යුතුය. කෙසේ වුවද, අනාගත සිද්ධීන් හෝ තත්ත්වයන් මත අඛණ්ඩ පැවැත්ම අවසන් වීමට හැකිය.
- මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල ව්‍යුහය හා අන්තර්ගතය සඳහා පාදක වූ ගනුදෙනු හා සිද්ධීන් උචිත හා සාධාරණව ඇතුළත් වී ඇති බව සහ හෙළිදරව් කිරීම් ඇතුළත් මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල සමස්ථ ඉදිරිපත් කිරීම අගයන ලදී.

හැකිතාක් දුරට හා අවශ්‍ය ඕනෑම විටෙක පහත සඳහන් දෑ පරීක්ෂා කිරීම සඳහා විගණන විෂය පථයද පුළුල් කර ඇත.

- තොරතුරු ඉදිරිපත් කිරීම සම්බන්ධයෙන් බලන කළ සමාගම් කාර්යයන් අඛණ්ඩව ඇගයීමට හැකිවන පරිදි එහි සංවිධානය, පද්ධති, පරිපාටි, පොත්පත්, වාර්තා හා වෙනත් ලියකියවිලි විධිමත්ව හා ප්‍රමාණාත්මකව සැලසුම් කර තිබේද යන බව සහ එකී පද්ධති, පරිපාටි, පොත්පත්, වාර්තා හා වෙනත් ලියකියවිලි ඵලදායී ලෙස පවත්වාගෙන යනු ලැබේ ද යන බව;

- යම් අදාළ ලිඛිත නීතියකට හෝ සමාගමේ පාලක මණ්ඩලය විසින් නිකුත් කරන ලද වෙනත් පොදු හෝ විශේෂ විධානයකට අනුකූලව, සමාගම ක්‍රියා කර ඇති බව,
- සිය බලතල, කර්තව්‍ය සහ කාර්යයන්ට අනුකූලව කටයුතු කර ඇති බව,
- සම්පත් සකසුරුවම් ලෙස, කාර්යක්ෂම ලෙස සහ ඵලදායී ලෙස කාලසීමාවන් තුළ සහ අදාළ නීතිරීතිවලට අනුකූලව ප්‍රසම්පාදනය කර භාවිතා කර ඇති බව,

1.5 මූල්‍ය ප්‍රකාශන පිළියෙල කිරීම සම්බන්ධයෙන් වූ විගණන නිරීක්ෂණ

1.5.1 ශ්‍රී ලංකා ගිණුම්කරණ ප්‍රමිතිවලට අනුකූල නොවීම

අදාළ ප්‍රමිතියට යොමුව සහිතව අනුකූල නොවීම	කළමනාකාරිත්වයේ අදහස් දැක්වීම	නිර්දේශය
(අ) ශ්‍රී ලංකා ගිණුම්කරණ ප්‍රමිත අංක 01 හි 31 ඡේදය අනුව මූල්‍ය ප්‍රකාශන පරිශීලකයින්ට ආර්ථික තීරණ ගැනීම සඳහා සියලුම ප්‍රමාණාත්මක තොරතුරු මූල්‍ය ප්‍රකාශන තුළ හෙළිදරව් කළ යුතු වුවත්, රු.415,000 ක නීති වියදම් ගිණුම්ගත කර තිබුණද, එම වියදමට අදාළ නඩු පිළිබඳ විස්තර සටහන් මගින් හෙළිදරව් කර නොතිබුණි.	ඉදිරියේදී නිවැරදි කිරීමට කටයුතු කරනු ඇත.	ශ්‍රී ලංකා ගිණුම්කරණ ප්‍රමිත අංක 01 හි 31 ඡේදයේ අවශ්‍යතාවයන්ට අනුකූලව මූල්‍ය ප්‍රකාශන පරිශීලකයින්ට ආර්ථික තීරණ ගැනීම සඳහා සියලුම ප්‍රමාණාත්මක තොරතුරු මූල්‍ය ප්‍රකාශන තුළ නිසි පරිදි හෙළිදරව් කළ යුතුය.
(ආ) ශ්‍රී ලංකා ගිණුම්කරණ ප්‍රමිත අංක 01 හි 32 ඡේදය අනුව වත්කම් හා වගකීම් ශ්‍රී ලංකා මූල්‍ය වාර්තාකරණ ප්‍රමිතියක ඉඩ දී ඇත්නම් මිස හිලව් නොකල යුතු නමුත් සමාලෝචිත වර්ෂයේ අවසාන දිනට රු.563,052 ක ලැබිය යුතු එකතු කල අගය මත බදු අගය මූල්‍ය තත්ත්ව ප්‍රකාශයේ ජංගම වගකීම්වල වෙළඳ හා වෙනත් ගෙවිය යුතු දෑ ශේෂයට හිලව් කර ඉදිරිපත් කර තිබුණි.	ඉදිරියේදී නිවැරදි කිරීමට කටයුතු කරනු ඇත.	ශ්‍රී ලංකා ගිණුම්කරණ ප්‍රමිත අංක 01 හි 32 ඡේදය අනුව ලැබිය යුතු එකතු කල අගය මත බදු, වෙළඳ හා වෙනත් ගෙවිය යුතු දෑ මගින් හිලව් නොකල යුතුය.
(ඇ) ශ්‍රී ලංකා ගිණුම්කරණ ප්‍රමිත අංක 01 හි 40 (අ) ඡේදයට පටහැනිව පෙර වර්ෂයන්ට අදාළ ගැලපීම් සඳහා පෙර කාලපරිච්ඡේදය ආරම්භයේදී තිබූ මූල්‍ය තත්වය පිළිබඳ තුන්වන ප්‍රකාශයක් මූල්‍ය ප්‍රකාශනයන්හි ඇතුළත් කර නොතිබුණි.	පිළිතුරු ලැබී නොමැත	ශ්‍රී ලංකා ගිණුම්කරණ ප්‍රමිත අංක 01 හි 40 (අ) ඡේදයට අනුකූලව මූල්‍ය ප්‍රකාශන සැකසිය යුතුය.

- (ඇ) ශ්‍රී ලංකා මූල්‍ය වාර්තාකරණ ප්‍රමිත අංක 09 හි 5.5.15 ඡේදය අනුව ලැබිය යුතු ශේෂය සඳහා භානිකරණ අලාභ හඳුනා ගත යුතු වුවත්, සමාලෝචිත වර්ෂයේ අවසාන දිනට මූල්‍ය ප්‍රකාශන අනුව සම්බන්ධිත පාර්ශවයන්ගෙන් සමාගමට ලැබිය යුතු රු.27,533,113 ක් සම්බන්ධයෙන් සමාගම විසින් භානිකරණ අලාභයක් හඳුනාගෙන නොතිබුණි. මෙම ලැබිය යුතු ශේෂයෙන් රු.17,361,580 ක ශේෂයක් සඳහා තොරතුරු විගණනයට ඉදිරිපත් වී නොතිබුණු අතර මින් රු. 14,061,567 ක් වසර 05 කට වඩා පැරණි ශේෂයන් විය.
- දීර්ඝ කාලීන ලැබිය යුතු ශේෂයන් ප්‍රධාන වශයෙන් මාර්ග සංවර්ධන අධිකාරියේ මාර්ග සංවර්ධන ව්‍යාපෘති සඳහා දරන ලද වියදම් වන අතර ඒ සඳහා ආයතනය සාර්ථකව කරගෙන යන අවස්ථාවේ දී බොහෝ ලැබිය යුතු ශේෂයන් සමාගම අය කරගත් අතර මේ වන විට ඔබ සඳහන් කරන ප්‍රමාණය දක්වා අඩු වී ඇත. මේ සඳහා අවශ්‍ය ලියකියවිලි ආයතන පරිශ්‍රයේ ඇති අතර ඒවා නිරීක්ෂණය කිරීමට ඔබට හැකියාව පවතී.
- ශ්‍රී ලංකා මූල්‍ය වාර්තාකරණ ප්‍රමිත අංක 09 හි 5.5.15 ඡේදයට අනුකූලව භානිකරණ අලාභයන් හඳුනාගෙන ගිණුම්ගත කළ යුතු අතර ලැබිය යුතු ශේෂයන්හි තොරතුරු විගණනයට ඉදිරිපත් කිරීමට කටයුතු කළ යුතුය.
- (ඉ) ශ්‍රී ලංකා ගිණුම්කරණ ප්‍රමිත අංක 37 හි 14 (අ) ඡේදයට පටහැනිව, අධ්‍යක්ෂ මණ්ඩලය හා සමාගමේ ව්‍යවස්ථාවලිය අනුව සාමාන්‍ය යෝජනා සම්මතයකින් හෝ අනුමැතියක් ලබා නොගෙන 2016 වර්ෂයේ දී වෙන්කර තිබුණු රු.28,351,292 ක ලාභාංශ සමාලෝචිත වර්ෂයේදී ද ජංගම වගකීම් යටතේ දක්වා තිබුණි.
- මෙම ආයතනය සමාගම් පනත යටතේ ස්ථාපනය කර ඇති බැවින් කොටස් හිමියන් සඳහා මෙම ලාභාංශ වෙන් කිරීම 2016 වර්ෂයට පෙර සිදු කරන ලදී. එවකට පැවති දේශීය ආදායම් බදු පනත ප්‍රකාරව, උපයා ඇති ලාභය පදනම් කරගනිමින් 2016 වර්ෂයට පෙර වර්ෂවල උපයා ඇති ලාභය පදනම් කරගනිමින් ඒ ඒ වර්ෂවල වෙන් කරන ලද අවම ලාභාංශ ප්‍රමාණය මෙහි දක්වා ඇත.
- ශ්‍රී ලංකා ගිණුම්කරණ ප්‍රමිත අංක 37 හි 14 (අ) ඡේදයට අනුකූල වන වෙන් කිරීම් පමණක් මූල්‍ය ප්‍රකාශන තුළ වගකීම් යටතේ හඳුනා ගත යුතුය.

1.5.2 ගිණුම්කරණ අඩුපාඩු

විගණන නිරීක්ෂණය	කළමනාකාරිත්වයේ අදහස් දැක්වීම	නිර්දේශය
<p>(අ) ශ්‍රී ලංකා ගිණුම්කරණ ප්‍රමිත අංක 12 හි 15,24 හා 58 ඡේද ප්‍රකාරව විලම්භිත බදු ගිණුම්ගත කළ යුතු වුවද, සමාලෝචිත වර්ෂයේ පැවති රු. 9,291,847ක විලම්භිත බදු වියදම, සමාගම විසින් හඳුනා නොගෙන රු. 5,756,424 ක විලම්භිත බදු ආදායමක් විස්තීර්ණ ආදායම් ප්‍රකාශයට ගලපා තිබූ බැවින් වර්ෂයේ ලාභය රු. 9,291,847 කින්ද වෙන් විස්තීර්ණ අදායම රු. 5,756,424 කින්ද අධිගණනය වී තිබුණි. එසේම සමාලෝචිත වර්ෂය අවසානයට සමාගමේ රු.5,756,427 ක විලම්භිත බදු වගකීමක් පැවතියද, මූල්‍ය ප්‍රකාශන තුළ</p>	<p>විලම්භිත බදු වත්කම හා වාර්ෂික විලම්භිත බදු වියදම ගණනය කිරීම් සමග වෙනසක් පවතින බැවින් ඔබගේ ගණනය කිරීම් සවිස්තරව අපහට එවන මෙන් කාරුණිකව ඉල්ලා සිටින අතර ඒ අනුව ඉදිරියේදී එයට පිළිතුරු සැපයීමට අපේක්ෂා කරනු ඇත.</p>	<p>ශ්‍රී ලංකා ගිණුම්කරණ ප්‍රමිත අංක 12 හි 15, 24 හා 58 ඡේදවල සඳහන් විධිවිධානයන්ට අනුකූලව විලම්භිත බදු වගකීම් හෝ වත්කම් ගණනය කර මූල්‍ය තත්ත්ව ප්‍රකාශය තුළ සහ විලම්භිත බදු වියදම විස්තීර්ණ ආදායම් ප්‍රකාශය තුළ නිවැරදිව හඳුනා ගත යුතුය.</p>

එය රු.9,291,847 ක විලම්භිත බදු වත්කමක් ලෙස ගිණුම් ගත කර තිබුණු බැවින් සමාලෝචිත වර්ෂය අවසානයට රු.5,756,427 කින් ජංගම නොවන වගකීම් අවප්‍රමාණය වී ජංගම වත්කම් රු.9,291,847 කින් අධිගණනය වී තිබුණි.

<p>(ආ) මූල්‍ය ප්‍රකාශන අනුව සමාලෝචිත වර්ෂයේ බදු පසු ලාභය ගණනය කිරීමේ දී රු.2,308,247 ක බදු වියදම අඩු නොකර එකතු කිරීම හේතුවෙන් බදු පසු ලාභය රු. 4,616,493 කින් අධිගණනය වී තිබුණි.</p>	<p>පිළිතුරු ලැබී නොමැත</p>	<p>විස්තීර්ණ ආදායම් ප්‍රකාශය තුළ බදු පසු ලාභය ගණනය කිරීමේ දී බදු වියදම නිවැරදිව ගැලපිය යුතුය.</p>
--	----------------------------	---

1.5.3 සමාගමේ අඛණ්ඩ පැවැත්ම

විගණන නිරීක්ෂණය	කළමනාකාරිත්වයේ අදහස් දැක්වීම	නිර්දේශය
<p>ශ්‍රී ලංකා ගිණුම්කරණ ප්‍රමිත අංක 01 හි 25 ඡේදය අනුව අඛණ්ඩ පැවැත්ම පිළිබඳ උපකල්පනය මත පදනම්ව මූල්‍ය ප්‍රකාශන පිළියෙල කළ යුතු අතර එය එසේ නොවන්නේ නම් මූල්‍ය ප්‍රකාශන තුළ නිසි පරිදි හෙළිදරව් කළ යුතුය. 2023 මාර්තු 20 දිනැති අංක අමප/23/0394/608/033 දරන අමාත්‍ය මණ්ඩල තීරණය අනුව මාර්ග සංවර්ධන අධිකාරිය සතු සමාගම් තුන ඒකාබද්ධ කර තනි සමාගමක් පිහිටුවීමට තීරණය කර 2023 අගෝස්තු මස සිට සමාගමේ මෙහෙයුම් කටයුතු නවතා තිබීම හේතුවෙන් සමාගමේ අඛණ්ඩ පැවැත්ම පිළිබඳ අවිනිශ්චිතතාවයක් තිබියදී අඛණ්ඩ පැවැත්ම පිළිබඳ උපකල්පනයට අනුව සමාලෝචිත වර්ෂයේ මූල්‍ය ප්‍රකාශන පිළියෙල කර ඉදිරිපත් කර තිබුණි.</p>	<p>ඔබ සඳහන් කරන අමාත්‍ය මණ්ඩල තීරණය අනුව මාර්ග සංවර්ධන අධිකාරිය සතු සමාගම් ඒකාබද්ධ කර තනි සමාගමක් පිහිටුවීම පිළිබඳ තීරණයක් අප හට දැනුම් දී නොමැති නමුත්, සමාගම් ඇවර කිරීමට කටයුතු කරන ලෙස මාර්ග සංවර්ධන අධිකාරිය හා අමාත්‍යාංශය උපදෙස් දී ඇති බැවින් එය ගිණුම් කරන සටහන්වල ඉදිරිපත් කර ඇති අතර ඒ අනුව මූල්‍ය ප්‍රකාශන පිළියෙල කර ඇත. මෙහෙයුම් කටයුතු සිදු කලේ නම් ව්‍යාපාරික අදායම් උත්පාදනය කළ හැකි වුවත් මෙහෙයුම් කටයුතු සියල්ල නතර කරන ලෙස සිදු කළ ඉල්ලීමට අනුව මෙහෙයුම් කටයුතු නතර කිරීමට සිදු විය. නමුත් සමාගම ඇවර කරන තෙක් පවත්වාගෙන යාමේදී දැරීමට සිදුවන අත්‍යවශ්‍ය වියදම් ආයතනයට දැරීමට සිදු වී ඇත.</p>	<p>ශ්‍රී ලංකා ගිණුම්කරණ ප්‍රමිත අංක 01 හි 25 ඡේදය අනුව අඛණ්ඩ පැවැත්ම පිළිබඳ උපකල්පනය මත පදනම්ව සමාගමේ මූල්‍ය ප්‍රකාශන සකස් කළ නොහැකි නම් ඒ පිළිබඳ හෙළිදරව් කර ඊට අනුකූලව මූල්‍ය ප්‍රකාශන පිළියෙල කළ යුතුය.</p>

1.5.4 සම්බන්ධිත පාර්ශවයන් හා සම්බන්ධිත පාර්ශව ගනුදෙනු හෙලිදරව් නොකිරීම

විගණන නිරීක්ෂණය	කළමනාකාරීත්වයේ අදහස් දැක්වීම	නිර්දේශය
<p>සමාලෝචිත වර්ෂය අවසානයට සමාගමේ ගිණුම් අනුව මාර්ග සංවර්ධන අධිකාරියෙන් ලැබිය යුතු හා ගෙවිය යුතු ශේෂයන් පිළිවෙළින් රු. 24,307,200 ක් හා රු. 5,361,187 ක් වුවද මාර්ග සංවර්ධන අධිකාරිය විසින් සමාගමට ගෙවිය යුතු රු. 4,047,571 ක ශේෂයක් පමණක් එම මූල්‍ය ප්‍රකාශන තුළ ඇතුළත් කර තිබුණි. තවද, සමාලෝචිත වර්ෂයේ අවසාන දිනට සමාගමේ මූල්‍ය ප්‍රකාශන අනුව මහනැගුම මාර්ග ඉදිකිරීම් යන්ත්‍රෝපකරණ සමාගමෙන් ලැබිය යුතු ශේෂය රු.3,225,913 ක් වුවද, මහනැගුම මාර්ග ඉදිකිරීම් යන්ත්‍රෝපකරණ සමාගමේ 2025 ජුනි 16 දිනැති අංක MNRCE/FN/LO/2025/32 දරන ලිපිය අනුව සමාගමට ගෙවිය යුතු ශේෂය රු.1,353,604 ක් විය. ඒ අනුව මෙම වෙනස්කම් හඳුනා ගෙන මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල ලැබිය යුතු හා ගෙවිය යුතු ශේෂ නිවැරදි කිරීමට සමාගම විසින් කටයුතු කර නොතිබුණි.</p>	<p>අප සමාගමේ පොත්වල දැක්වෙන ශේෂයන් මූල්‍ය ප්‍රකාශන තුළ දක්වා ඇත. එහෙත් මාර්ග සංවර්ධන අධිකාරියේ සඳහන් ශේෂයන් අතර වෙනස්කම් බොහෝමයක් ම අප හඳුනා ගෙන අපගේ ශේෂයන් නිවැරදි කර ඇත. වර්තමානයේ හඳුනාගත් ශේෂයන්වල දෝෂයන් ඇති බව මාර්ග සංවර්ධන අධිකාරිය පැහැදිලිව දක්වා නොමැත. එමෙන්ම හඳුනා නොගත් ශේෂයන්වල වෙනස්කම් හඳුනා ගැනීමට කටයුතු කර ඇතත් මාර්ග සංවර්ධන අධිකාරියේ ගිණුම් පොත් සමග අපගේ ශේෂයන් සැසඳීම සඳහා සවිස්තරාත්මක විස්තර අවශ්‍ය වනු ඇත.</p>	<p>මූල්‍ය ප්‍රකාශන තුළ ඇතුළත් කරන ශේෂයන්හි නිවැරදි බව තහවුරු කර ගැනීමට සහ සහතික කර ගැනීමට හැකි වන පරිදි අභ්‍යන්තර පාලන පද්ධතියක් හඳුන්වා දිය යුතුය.</p>

1.5.5 බදු රෙගුලාසි වලට අනුකූල නොවීම

විගණන නිරීක්ෂණය	කළමනාකාරීත්වයේ අදහස් දැක්වීම	නිර්දේශය
<p>2021 අංක 10 දරන දේශීය ආදායම් (සංශෝධන) පනතේ 8 වන වගන්තිය අනුව ආයෝජන පොලී සඳහා රඳවාගත් බදු මුදලින් සියයට 5 ක් වාර්ෂික බදු වියදමෙන් හිලව් කිරීමට ප්‍රතිපාදන ලබා දී තිබුණ ද, සමාගම විසින් රු.2,308,247 ක වාර්ෂික බදු වියදම ගණනය කිරීමේදී ස්ථාවර තැන්පතු පොලී සඳහා රඳවා ගත් බදු ලෙස සියයට 30 ක් එනම් රු.21,929,918 ක් වාර්ෂික බදු වියදමෙන් අඩු කිරීම හේතුවෙන් සමාගමේ වාර්ෂික ලාභය රු.18,274,932 කින් වැඩි වී තිබුණි.</p>	<p>ව්‍යාපාරික බදු අලාභයන් ආයෝජන ආදායම් මගින් හිලවු කිරීමට ඉඩ දී ඇති හෙයින් ආයෝජන ආදායමින් ව්‍යාපාරික අලාභයක් ප්‍රවර්ථන වර්ෂයේදී අඩු කර ඇත. ස්ථාවර තැන්පතු සඳහා පොලී ගෙවීමේදී අදාළ මූල්‍ය ආයතන 5% ක රඳවා ගැනීමේ බද්දක් අඩු කරන අතර ඊට අදාළ රඳවා ගැනීමේ බදු සහතික පත් එම මූල්‍ය ආයතන අප හට ලබා දේ. එම මූල්‍ය ආයතන නිකුත් කරන බදු රඳවා ගැනීමේ සහතික පත් බදු ගෙවීමක් ලෙස සලකා ගෙවීමට</p>	<p>2018 අංක 19 දරන ජාතික විගණන පනතේ 38(1)(ආ) වගන්තියට අනුකූලව සිදු කරනු ලබන පද්ධති සමාලෝචනයේ දී මේ පිළිබඳ විශේෂ අවධානයක් යොමුකර ලිඛිත උපදෙස් නිකුත් කර ඒ අනුව කටයුතු කළ යුතුය.</p>

ඇති බදු ප්‍රමාණයෙන් මෙම රඳවා ගැනීම් බදු අඩු කිරීමට දේශීය ආදායම් බදු පනතින් ඉඩ දී ඇති බැවින් ඔබ දක්වා ඇති රුපියල් මිලියන 21 ක ප්‍රමාණය ලාභයෙන් අඩුවෙන් දක්වා ඇති ප්‍රකාශය අසත්‍ය වනු ඇත.

1.6 නීති, රීති, රෙගුලාසි සහ කළමනාකරණ තීරණ ආදියට අනුකූල නොවීම

නීති, රීති, රෙගුලාසි ආදියට යොමුව	අනුකූල නොවීම	කළමනාකාරීත්වයේ අදහස් දැක්වීම	නිර්දේශය
(අ) 2007 අංක 07 දරන සමාගම් පනතේ 133 (1) වගන්තිය	සමාගමක අධ්‍යක්ෂ මණ්ඩලය විසින් සෑම වසරකට වරක් කොටස් හිමියන්ගේ වාර්ෂික මහා සභා රැස්වීමක් කැඳවිය යුතු වුවද, සමාගම විසින් කොටස් හිමියන්ගේ මහ සභා රැස්වීමක් 2019 වර්ෂයෙන් පසු පවත්වා නොතිබුණි.	2019 වර්ෂයේ පසු පැවති කොවිඩ් 19 වසංගතය හා රාජ්‍ය යාන්ත්‍රණයට එරෙහිව ක්‍රියාත්මක කළ අරගල හේතුවෙන් හා වාර්ෂික මහා සභා රැස්වීමක් පැවැත්වීම සඳහා වාර්ෂික ගිණුම් විගණනය කොට මාස 06 කට පෙර ලැබිය යුතු වුවත් එය ප්‍රායෝගිකව පෙර වර්ෂවල සිදු නොවූ බැවින් කොටස් හිමියන්ගේ මහ සභා රැස්වීම පැවැත්වීමට නොහැකි වී ඇත.	සමාගම් පනතේ විධිවිධානයන්ට අනුකූලව නියමිත පරිදි මහා සභා රැස්වීම් පැවැත්වීමට කටයුතු කළ යුතු අතර නියමිත දිනට වාර්ෂික ගිණුම් විගණනය වෙත ලබා දීමට ද කටයුතු කළ යුතුය.
(ආ) 2021 නොවැම්බර් 16 දිනැති අංක PED/01/2021 දරන රාජ්‍ය ව්‍යාපාර වනුලේඛය මගින් හඳුන්වා දුන් මෙහෙයුම් අත්පොතෙහි 6.1 (i) ඡේදය	නිසි මූල්‍ය කළමනාකරණ පද්ධතියක් ක්‍රියාත්මක කිරීමත්, සම්පත් කළමනාකරණයේ දී මුදලට වටිනාකමක් සහතික කිරීමත් සඳහා අවශ්‍ය මූල්‍ය කළමනාකරණයේ හොඳම පිළිවෙත් අනුගමනය කිරීම සිදු කළ යුතු වුවද සමාගමේ බැංකු ජංගම ගිණුම් තුළ 2024 වර්ෂය තුළ රු.මිලියන 115.45 ක අවම ශේෂයක් පවත්වාගෙන ගොස් තිබුණ අතර වර්ෂය අවසාන දිනට එම මුදල රු.මිලියන 121.74 ක් විය. ඒ අනුව අතිරික්ත මුදල් ඵලදායී කාර්යක යෙදවීමට සමාගම විසින් කටයුතු කර නොතිබුණි.	වත්කම් මාර්ග සංවර්ධන අධිකාරියට පැවැරීමට කටයුතු කරගෙන යන බැවින් දිරිස කාලීන ආයෝජන කිරීමට ආයතනයට හැකියාවක් නොමැත. එබැවින් එකතු කරගත් සියලු මුදල් ඉතා ඉක්මනින් වගකීම් නිදහස් කිරීමට හා මාර්ග සංවර්ධන අධිකාරියට පැවැරීම උදෙසා ජංගම ගිණුම් තුළ තැන්පත් කර ඇත.	2018 අංක 19 දරන ජාතික විගණන පනතේ 38(1)(ආ) වගන්තියට අනුකූලව කටයුතු කර අතිරික්ත මුදල් ඵලදායී ලෙස ආයෝජනය කිරීම පිළිබඳ උපදෙස් නිකුත් කර ඒ අනුව කටයුතු කළ යුතුය.

2. මූල්‍ය සමාලෝචනය

2.1 මූල්‍ය ප්‍රතිඵල

සමාලෝචිත වර්ෂයේ මෙහෙයුම් ප්‍රතිඵලය රු.9,995,804 ක ලාභයක් වූ අතර ඊට ප්‍රතිරූපීව ඉකුත් වර්ෂයේ අලාභය රු.20,657,244 ක් විය. ඒ අනුව මූල්‍ය ප්‍රතිඵලයෙහි රු.30,653,048 ක වර්ධනයක් නිරීක්ෂණය විය. පසුගිය වර්ෂයට සාපේක්ෂව අයභාරයක් හා විකුණුම් පිරිවැයක් නොමැති වුවද, මෙහෙයුම් වියදම් රු.53,125,129 කින් අඩුවීම හා රු.73,099,726 ක මූල්‍ය ආදායමක් උපයා තිබීම මෙම වර්ධනයට ප්‍රධාන වශයෙන් හේතු වී තිබුණි.

2.2 ප්‍රධාන ආදායම් හා වියදම් විෂයයන්වල ප්‍රවණතා විශ්ලේෂණය

- සමාලෝචිත වර්ෂයේ අයභාරය හා වෙනත් ආදායම් පෙර වර්ෂය සමඟ සංසන්දනය කිරීමේදී සියයට සියයකින් අඩුවීමක් නිරීක්ෂණය වූ අතර ඊට සමගාමීව විකුණුම් පිරිවැය ද එම අගයෙන් අඩු වී තිබුණි.
- සමාලෝචිත වර්ෂයේ මූල්‍ය පිරිවැය පෙර වර්ෂය සමඟ සංසන්දනය කිරීමේදී සියයට 86 ක අඩු වීමක් නිරීක්ෂණය විය. බැංකු අයිරා ණය පහසුකම් සඳහා වූ පොළීය අඩු වීම ද ඒ සඳහා බලපා තිබුණි.

2.3 අනුපාත විශ්ලේෂණය

- සමාලෝචිත වර්ෂයේ සමාගමේ ජංගම වත්කම් අනුපාතය හා ක්ෂණික වත්කම් අනුපාතය පෙර වර්ෂය සමඟ සැසඳීමේ දී පිළිවෙලින් 5.70 සිට 4.49 දක්වා සහ 5.69 සිට 4.48 දක්වා අඩුවීමක් නිරීක්ෂණය විය.

3. මෙහෙයුම් සමාලෝචනය

3.1 කළමනාකරණ අකාර්යක්ෂමතා

විගණන නිරීක්ෂණය	කළමනාකාරිත්වයේ අදහස් දැක්වීම	නිර්දේශය
<p>(අ) ඉදිකිරීම් ක්ෂේත්‍රයේ පවතින මූල්‍ය අර්බුදය හේතුවෙන් ප්‍රමාණවත් ව්‍යාපාරික අවස්ථා නොමැති බැවින් 2023 මාර්තු 20 දිනැති අංක අමප/23/0394/608/033 දරන අමාත්‍ය මණ්ඩල තීරණය අනුව ස්වේච්ඡා විශ්‍රාම යෝජනා ක්‍රමයක් හඳුන්වා දීම මඟින් කාර්ය මණ්ඩලය අඩු කළ යුතු වුවත් මෙම සමාගමේ සේවකයින් 47 දෙනාම ස්වේච්ඡා විශ්‍රාම ක්‍රමය යටතේ විශ්‍රාම ගත්වා 2023 අගෝස්තු 11 දින අධ්‍යක්ෂ මණ්ඩල තීරණයට අනුව සමාගම ඇවර කිරීමට සහය වීම සඳහා ස්වේච්ඡාවෙන් විශ්‍රාම ගිය කාර්ය මණ්ඩලයෙන් කාර්ය පැවරුම් පදනම මත සේවකයින් 25 දෙනෙකු නැවත බඳවා ගෙන</p>	<p>ඉදිකිරීම් ක්ෂේත්‍රයේ පවතින මූල්‍ය අර්බුදය හේතුවෙන් ප්‍රමාණවත් ව්‍යාපාරික අවස්ථා නොමැති අවස්ථාවක මාර්ග සංවර්ධන අධිකාරියට අයත් සමාගම් 03 ඇවර කිරීමේ පදනම මත මෙම ආයතනයද වසා දැමීමට තීරණය කළ බව විගණන විමසුමෙහි දක්වා ඇතත් එය සත්‍යතාවයක් නොමැති බවත් මෙම ආයතනයට නොදන්වා මෙම වැරදි තොරතුරු ඉදිරිපත් කිරීම නිසා මෙම තීරණය ගැනීමට සිදු වී ඇති බව සිහිපත් කරමි. ඔබ අප විගණක වශයෙන් අප ආයතනයේ අඛණ්ඩ පැවැත්මට අහිතකර අමාත්‍ය මණ්ඩලයට සාවද්‍ය තොරතුරු ඉදිරිපත් කරන්නන් සම්බන්ධයෙන් තොරතුරු ඉදිරිපත් කිරීම ඔබගේ</p>	<p>අමාත්‍ය මණ්ඩල තීරණ ගැනීමට නිවැරදි හා කාලීන තොරතුරු ඉදිරිපත් කළ යුතු අතර එම තීරණ නිසි ක්‍රමවේදයක් යටතේ ක්‍රියාත්මක කළ යුතු වුවත් ඊට අනුකූල නොවූ වගකිව යුතු පාර්ශ්වයන්ට එරෙහිව විනයානුකූලව කටයුතු කළ යුතුය.</p>

තිබුණි. එම සේවකයින් 25 දෙනා නැවත බදවා ගැනීමට අදාළ තෝරා ගැනීමේ පදනම විගණනයට ඉදිරිපත් නොවූ අතර සමාගම ඇවර කිරීමේ ක්‍රියාවලිය ද 2024 දෙසැම්බර් 31 දින දක්වා ආරම්භ කර නොතිබුණි. සමාලෝචිත වර්ෂය තුළ නැවත සේවයේ නියුතු සේවකයින් විසි දෙනෙකුට 2024 වර්ෂය තුළ වැටුප් හා දීමනා ලෙස රු. 21,011,338 ක් ද ගෙවීම් කර තිබුණි.

විගණන නිරීක්ෂණ වලට හසුනොවීම බලවත්සේ කණගාටු වේ. නමුත් එම තිරණය පරිදි සාර්ථකව ක්‍රියාත්මකව පැවති මෙම ආයතනය එකවරම මාර්ග සංවර්ධන අධිකාරිය මෙම ආයතනයට දැන්වීමත් සමග සේවකයන් සියලු දෙනා විශ්‍රාම ගත්වා ආයතනය ඉක්මනින් වසා දැමීමට කටයුතු කරන මෙන් දැනුම්දුන්. ඒ අනුව සියලුම සේවකයන් සේවය නවතා වසා දැමීම ක්‍රියාත්මක කිරීම දක්වා වූ කාලය සඳහා අවම සේවක මණ්ඩලයක් අධ්‍යක්ෂක මණ්ඩලයේ අනුමැතිය මත නැවත කාර්ය පැවරුම් මත සේවයේ යොදවා ඇත.

(ආ) මාර්ග සංවර්ධන අධිකාරියට අයත් පරිශ්‍රයක් තුළ සමාගමේ ප්‍රධාන කාර්යාලය පවත්වා ගෙන යනු ලබන අතර සෑම වර්ෂයකදීම මාර්ග සංවර්ධන අධිකාරිය විසින් ලබා දෙනු ලබන ඉන්වොයිස් මත ගොඩනැගිලි කුලී සඳහා වෙන් කිරීමක් කරනු ලබයි. 2024 වර්ෂයේදී ද රු.1,932,307 ක් කුලී සඳහා වෙන් කර තිබුණද මාර්ග සංවර්ධන අධිකාරිය හා සමාගම අතර කුලී ගිවිසුමක් අත්සන් කර නොතිබුණි.

මෙම ආයතනය සාර්ථකව ක්‍රියාත්මක තත්වයේ පවතින විට වර්ෂ කිහිපයක් පුරා අප මේ සම්බන්ධව ඉල්ලීම් සිදු කර ඇති අතර මේ නිසා අප මුදලින් ඔබ සඳහන් කරන කුලී වියදම ගෙවීම් නොකල නමුත් මාර්ග සංවර්ධන අධිකාරිය එම මුදල අප සමාගමට ලැබිය යුතු මුදලින් අඩු කර ඇත. පසුගිය වර්ෂවල සහතික කරන ලද බිල්පත් ඉදිරිපත් කර ඇත. මාර්ග සංවර්ධන අධිකාරිය ඉන්වොයිස්පත් නිකුත් කිරීම සිදු කරන බැවින් ඒ පාර්ශව වෙත මෙය පිළිබඳව දැනුවත් කරන මෙන් ඉල්ලීම් කරනු ඇත.

නිසි පරිදි ගිවිසුමක් අත්සන් කර එහි කොන්දේසි මත කුලී ගෙවීමට සහ නිවැරදිව ගිණුම් තැබීමට කටයුතු කළ යුතුය.